

N:o 158.

Af herr **C. J. F. Ljunggren**, om höjning af anslaget till befrämjande i allmänhet af slöjderna.

De olika anslag till befrämjande i allmänhet af slöjderna, som de tvenne senare årens riksdagar anvisat, fördela sig sålunda:

till reseunderstöd åt personer, som själfständigt idka näringsyrke, men dock personligen deltaga i arbetets utförande	35,000 kronor,
till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, hvilka icke ägna sig åt bergshandteringen	20,000 »
till understöd åt sådana idkare af handverk och annan mindre industri, hvilka bedrifva sin verksamhet i den omfattning, att de i allmänhet icke själfva deltaga i yrkesarbetet, och som önska att genom inhämtande i främmande länder af nya arbetsmetoder med mera förvärfva ytterligare insikter och erfarenhet.....	5,000 »

Utän förändring upptagas dessa belopp i årets statsverksproposition under den ordinarie anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet af slöjderna».

Af de ofvannämnda anslagen torde likväl det sist uppförda å 5,000 kronor för det närvarande vara förtjänt af Riksdagens uppmärksamhet, alldenstund detsamma får anses vara för det behjärtansvärda ändamålet alldeles för otillräckligt.

Frågan om inrättandet af dylika handverksmästarestipendier väcktes år 1901 å Sveriges handverks- och industriorganisations årsmöte och föranledde en underdånig hemställan, det täcktes Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåta proposition om ett anslag härtill å 20,000 kronor.

Kommerskollegium yttrade i sitt remissbetänkande bl. a. följande:

Till en början och innan någon erfarenhet vunnits angående antalet af de personer, som, i besittning af nödiga förutsättningar, skulle finnas vilja begagna sig af reseunderstöd för ifrågavarande ändamål, syntes anslaget kunna bestämmas till ett jämförelsevis mindre belopp, hvilket kollegium för närvarande funne lämpligen kunna bestämmas till 5,000 kronor.

Det förtjänar kanske i sammanhang härmed att anföras, hvad departementschefen efter statsrådsprotokollet i ärendet uttalat, och refereras därför följande, som 1902 års statsutskott funnit lämpligt att i dess utlåtande intaga:

»Bland åtgärder, ägnade att främja den svenska industriens utveckling, syntes departementschefen de vara icke minst beaktansvärda, som afsåge att bereda personer, hvilka i en eller annan egenskap ägnade sig åt industriens tjänst, möjlighet att genom vistelse i främmande länder med högt uppdrifven verksamhet förvärfva ökad skicklighet och praktisk erfarenhet, hvar inom den gren af industrien, som han valt till sitt särskilda arbetsområde.

För att genom åtgärder af nu antydda beskaffenhet den svenska industrien och de särskilda grenarna af densamma skulle komma att tillföras allt det gagn, som på denna väg utan tvifvel stode att vinna, erfordrades dock i första rummet, att de anslag, som redan vore anvisade i syfte att bereda sådana i industriens tjänst varande personer, för hvilka anslagen vore afsedda, möjlighet att utbilda sig i utlandet, till beloppen så tilltoges, att icke understöden från dem måste begränsas till ett alltför ringa antal personer i förhållande till dem, som önskade komma i åtnjutande af understöd och till erhållande af sådant visade sig vara väl kvalificerade».

Samtidigt med att Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att anvisa förenämnda anslag å 5,000 kronor väcktes motion i Andra Kammaren af herr C. J. Hammarström m. fl., däri yrkades ett anslag af 20,000 kronor för enahanda ändamål.

Statsutskottet hemställde emellertid om bifall till Kungl. Maj:ts proposition och om afslag å motionen, i anledning hvaraf Riksdagen för första gång anvisade 5,000 kronor till reseunderstöd åt handtverksmästare.

Till erhållande af ett sålunda förlidet år för första gången disponibelt statens resestipendium hafva icke mindre än 70 personer anmält sig, representerande 32 olika yrken.

Af dessa 70 personer kunde emellertid icke flera än 12 st. erhålla reseunderstöd, varierande mellan 350 och 450 kronor.

Anslaget — 5,000 kronor — har således redan första året visat sig vara alldeles för otillräckligt.

Med stöd af

dels hvad kommerskollegium i ofvananförda remissbetänkandet nämnt angående det provisoriska bestämmandet af förenämnda anslag till 5,000 kronor intill dess erfarenhet vunnits beträffande antalet kompetenta personer, som kunde vilja begagna sig af statens reseunderstöd;

dels dåvarande departementschefens särdeles uppmuntrande uttalande år 1902 till statsrådsprotokollet, samt

dels 1902 års statsutskotts tillmötesgående yttrande i ärendet, torde det måhända vara att förvänta, det Riksdagen skulle vilja behjarta en framställning om anslaget höjande till dubbla beloppet, då detsamma under år 1905 kommer att för tredje gången disponeras och då det redan visat sig, att det år 1902 försöksvis till 5,000 kronor fastställda i själfva verket är otillräckligt för att det gagneliga ändamålet på tillbörligt sätt skulle kunna vinnas.

Med anledning af hvad jag sålunda anfört, tillåter jag mig hemställa,

det Riksdagen måtte besluta att det i årets statsverksproposition under sjunde hufvudtitelns ordinarie utgifter uppförda anslaget till befrämjande i allmänhet af slöjderna skall för år 1905 ökas med 5,000 kronor till reseunderstöd åt sådana idkare af handverk och annan mindre industri, hvilka bedrifva sin verksamhet i den omfattning, att de själfva i allmänhet icke deltaga i yrkesarbetet, och som önska att genom inhämtande i främmande länder af nya arbetsmetoder med mera förvärfva ytterligare insikter och erfarenhet.

Stockholm den 28 januari 1904.

C. J. F. Ljunggren.